

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Várfürdő és Almássy-kastélypark

Utoljára módosítva: 2013-09-14 08:50:22

Megye: Békés

Községhatár: Kétegyháza

A terület kiterjedése: 14.2 hektár

Védetté nyilvánítás év: 1989

GPS koordináták: 46.54446, 21.192793

Felmérést végző személy(ek) neve: Csíder Ibolya, Molnár Géza, Sallai Róbert Benedek

E-mail címe(k): info@nimfea.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

5741 Kétegyháza, Gyulai u. 6. Kétegyházára Gyula felől érkezünk, a Móra Ferenc utcáról balra fordulunk a Gyulai utcára, ahol a Harruckern János Közoktatási Intézmény bejáratán gyalogosan tudjuk megközelíteni a parkot, melyet a sorompón túl tábla jelez.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): Békés megyében részben a megye történelmi sajátosságaiból, részben a Wenckheim család ténykedéséből adódóan nagyon sok kastély maradt fenn. Vannak példák szomorú sorsú, szívet facsaró állapotú kastélyokra, van örömtelin, szépen felújított kastély, látunk ilyet is olyat is. A ritka az, amikor egy kastély közhasználatban van, és mégis jó állapotban, szép megőrzése maradt fenn. Erre példa a kétegyházi Almásy kastély és parkja, ami valóban kiemelkedő jelentőségű parkként 100 évesnél jóval idősebb faegyedeket is megőrzött, és változatos fajösszetételben. Kétegyháza az egyik legnagyobb magyarországi román nemzetiségű település: lakóinak mintegy 30 százaléka vallja magát románnak. A falu a 19. század elejétől az Almásy-család (az irodalom váltakozóan hol egy "s"-sel, hol duplával említi, véleményünk szerint a család írásmódja miatt a szimpla "s" a helyes, annak ellenére, hogy a természetvédelem.hu is dupla "s"-sel használja) birtokába került, amely 1804 után magyar lakosságot is telepített a faluba. 1800–1812 közötti mértani falurendezés során alakult ki a község mai arculatát meghatározó széles, hosszú, valamint a merőlegesen keresztező utcák rendje. Az 1848-49-es forradalmak idején a parasztmozgalmak egyik fészke a település, majd a huszadik század eleji agrárvillongások színhelye. Az első világháborút követően román csapatok, majd a második világháborúban a német és szovjet csapatok harcoltak itt, és a kastély és parkja mindezeket a véres időket mégis csodás állapotban élte túl. Maga a Andrásy-Almásy-kastély és kápolna, barokk-copf, épült 1742-ben, a kápolna 1749-ben. Bővítették 1800 körül és 1859-1860 között Ybl Miklós tervei szerint romantikus stílusban. A kápolna barokk oltára és szobrai 1986-ban még átfestett állapotban. A forrás: <http://www.gyula-szallas.hu> honlap így mutatja be: "A kastély első földesura Andrásy Zsigmond aradi alispán építette 1742-ben, és a kétegyházi uradalom központjává tette. A család kihalása után 1799-ben Almásy Ignác Temess megyei főispán alkancellár vásárolta meg a birtokkal együtt. 1858-ban leégett, 1858-1859-ben Ybl Miklós tervei alapján átépítették de hangulatában megmaradt klasszicista épületnek. Néha copf, az Ybl által emelt szárny pedig neoreneszánsz stílus jegyeket is mutat. Ybl az akkor divatba jövő öntöttvas oszlopokat használta a kastély bővítésénél, a tornácok kialakításánál. A földszintes kastély a természetvédelem alatt álló park közepén áll. Az U alakú épület középső, főfrontja 105 m hosszú, 23 tengelyes hatásos épület. Zala Györgynek márványból készült angyal szobra a kastély Katolikus Templom kertjében található. A kastélyhoz tartozik egy L alakú udvari szárny is. Ma szolgálati lakások és vendégszobák vannak benne. A kastély oldala mellé 1749-ben kápolnát építettek, amelyet 1830 táján összekötöttek a kastéllyal. A park jobb szélén, a cseléd szárnyon túl 150 m hosszú 10 m széles üvegfalú épületet emeltek, amelyben ma a Mezőgazdasági Gépjelöltörténeti Gyűjteményt létesítettek. A 1970-es évektől gyűjtik az intézmény tanárai, diákjai, nyugdíjasai a mezőgazdasági gépeket. A hatalmas üvegcsarnokban állandó kiállítás látható, amely a gabonatermesztés eszközeinek és gépeinek fejlődését mutatja be. Az erőgépekből, munkagépekből, és eszközökből álló gyűjteménybe nem egy ritkaságszámba menő darab található: így az erőgépek között egy 1895-ből származó lokomobil, az 1913-ban készült Svenson-Avance traktor s az ugyancsak egyedülálló Stoch motoros eke."

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

% Erdő

% Gyep

% Cserjés

% Vizes terület

100 % Egyéb

Park

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):
P6

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Erdészeti tevékenység

Egyéb típus:

Jellemzőik, intenzitás:

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen

Órzás, Bemutatás, Fásítás, Szálalás,

Egyéb típus:

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Kevés

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Nincs

Magas/kanadai aranyvessző: Nincs

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Nincs

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Nem

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Nem

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? -

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Igen

Darabszám: 1

Állapotuk: jó

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadettető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámmal kell megadni)

Védett növényfaj állománya nem található a területen, az aljnövényzet parkosítás "áldozata" lett, minden gyepesített. A faállomány sokszínű, sok idegenhonos fafaj épp úgy megtalálható, mint tájthonos - az utóbbiak szerencsére többségben. Tölgyek, kőrisek, juharok, szilek, mamutfenyő, stb., s mindez igen öreg faállománnyal. Óvatos becslésekkel is feltételezhető, hogy 150-200 éves faegyedeket rejt a kert. Mindez az énekesmadár faunára nézve teremt értékes élőhelyet, miután a fák tövében élénk ifjúsági élet folyik.

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állománynagyságot kell megadni)

Bufo viridis - zöld varangy - előfordul a területen Hyla arborea - zöld levelibéka - gyakori a területen Accipiter nisus - karvaly - néha megfigyelhető Streptopelia decocto - balkáni gerle - gyakori a területen 1-2 pár költ Asio otus - erdei fülesbagoly - telente megfigyelhető néhány egyed, nem minden évben Dendrocopos major - nagy fakopáncs - alkalmilag előfordul Galerida cristata - búbos pacsirta - Költ a területen Motacilla alba - barázdabillegető - Költ a területen Phoenicurus ochruros - házi rozsdafarkú - Költ a területen Turdus merula - fekete rigó - Költ a területen több pár is Sylvia atricapilla - barátposzáta - előfordul a területen Muscicapa striata - szürke légykapó - Költ a területen Aegithalos caudatus - őszapó - gyakori a területen Parus caeruleus - kék cinege - alkalmilag költ a területen Parus major - széncinege - Költ a területen Corvus frugilegus - vetési varjú - gyakori a területen télen Passer montanus - mezei veréb - Költ, gyakori az területen Passer domesticus - házi veréb - Költ, gyakori az területen Fringilla coelebs - erdei pinty - Költ, gyakori az területen, stabil állománnyal Serinus serinus - csicsörke - Gyakori a területen, költ Carduelis chloris - zöldike - Gyakori a területen, költ Carduelis carduelis - tengelic - Gyakori a területen, költ Coccothraustes coccothraustes - meggyvágó - alkalmilag megfigyelhető Emberiza citrinella - citromsármány - alkalmilag megfigyelhető Emlősből egyedül a sün (Erinaceus concolor) elfordulását dokumentálhattuk.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

5. Egyéb észrevétel

Helyi oktatási jelentősége, természetvédelmi ismeretterjesztési szerepe jelentős, amivel a helyi közösség él is. Van őrzés, bemutatás, táborok a területen. A park és épületegyüttese országos jelentőséggel bír, de ennek ellenére helyi védett értéként megőrzendő.